

Kasper Holtens tale på Ungdommens Folkemøde

Taler

Kasper Holten
Teaterchef for Det Kongelige
Teater

Dato

8. september 2021

Sted

Valbyparken, København

Jeg vil gerne tale lidt om kunst og kultur, og så kan man sige, i virkeligheden tror jeg ikke, man behøver argumentere for, hvorfor man skal opsøge kunst og kultur i sit liv, for det gør vi jo alle sammen hver dag. Jeg tror ikke, der er nogle af jer, der ikke er omgivet af musik, af fortællinger, af film, serier, alle mulige måder, vi forbruger kunst på hele tiden. Hvem ville have lyst til at leve i en verden, som kun handlede om at overleve og ikke om at opleve? Alligevel vil jeg gerne komme med et par argumenter for, at man måske skulle opsøge det mere aktivt. At der måske er noget, man går glip af, hvis man ikke bruger kulturen aktivt.

For kunst er for mig at se en vaccine mod ensomhed. Kunst er en måde, hvorpå vi bliver forbundet som mennesker. På rigtig mange måder. Kunst er en måde at forbinde sig til andre mennesker på, fordi den giver os et universelt sprog. Men mennesker er utroligt forskellige, hvad enten vi ser her i Danmark, eller rundt om i hele verden. Kunst er en måde, hvorpå vi pludseligt kan føle det samme som et menneske, der står i en helt anden livssituation, på den anden side af kloden.

Og så er kunst vigtig, fordi vi lever i en tid, hvor algoritmer, systemer og regler inde i computere er rigtig gode til at give os noget mere af det, vi i forvejen godt kan lide. Det vil sige, vi bliver hele tiden fodret – det oplever jeg selv – med mere af det, vi i forvejen godt vidste, vi godt kunne lide. Men hold kæft, hvor ville det være træls, hvis vi endte med at tro, at verden kun kunne smage på én måde, opleves på én måde, fortælles på én måde, lyde på én måde. Verden er stor og mangfoldig, og det kan vi opleve, når vi rejser ud og oplever verden, men også i en tid, hvor det har været svært, ja, så kan vi også gøre det herhjemme i vores hverdag ved at bruge kunsten og kulturen til at opleve, hvordan andre

mennesker har det, hvordan andre mennesker ser ud. Vi kan få vores verden gjort større.

Kunst er en vaccine mod ensomhed, fordi kunst minder os om, at vi er afhængige af hinanden. Både når vi sidder og oplever sammen – hvor har jeg savnet det, mens jeg har siddet så meget med min kolde skærm derhjemme det sidste halvandet års tid – men også fordi kunst er noget, der minder os om, at alle mulige forskellige intelligenser har værdi, at mennesker er forskellige, og ikke kun dansk og matematik tæller. Men at dem, der har lavet rekvisitterne, dem, der kan danse, dem, der er gode til at fortælle historier, dem, der er gode til at sminke eller sy kostumer; at alle mulige forskellige intelligenser kan bidrage til hinanden, og vi er afhængige af hinanden. I kunsten er man nemlig afhængig af, at de andre gør sig umage, for at man selv kan blive god – og for at de andre kan blive gode, er jeg nødt til at gøre mig umage.

Det lærer os noget om, hvad vi kan bruge hinanden til på en god måde i fællesskab. Det skaber en følsomhed over, at mennesker er forskellige, og så måske det allervigtigste: Ja, okay, kunst er en vaccine mod ensomhed. *Jeg synes ikke, jeg er ensom, jeg har masser af mennesker omkring mig i mit liv, så hvad har det med mig at gøre?* Det er jo sådan, at i sidste ende prøver vi hele tiden at beskrive verden med ord og billeder og tal, vi prøver at forstå verden, men hvordan vi har det indeni, det er jo i sidste ende en ensom oplevelse.

Hvis jeg spørger – uanset, hvor gode venner og familiemedlemmer og psykologer og kolleger og alle mulige andre, jeg har snakket med – hvis jeg spørger nogen: *”hvordan føles død?”*. Jeg kan huske, da min mormor døde, havde jeg lyst til at spørge min bror: *”føjte du mere eller mindre end 72 sorg?”* For jeg ville så gerne vide, om det var rigtigt, det, jeg følte. Eller hvis jeg spørger jer: *”hvordan føles den store kærlighed?”*, så kan man sige, ja, du har sommerfugle i maven. Men hvordan kender vi forskel på, om det er den store kærlighed eller en forårsforelskelse, eller om vi mener det samme, som de andre? I sidste ende er det, vi oplever indeni, jo noget, vi kun har med os selv livet igennem, og vi må prøve at finde ud af, *mener de andre det samme som os?* Og i virkeligheden, når det kommer til stykket, hvad er det så, der tæller, når vi engang skal herfra? Er det ord og tal og logik og den rationelle måde, vi kan beskrive verden på, eller er det de følelsesmæssige op- og nedture, dem, vi mistede, dem, vi mødte, de relationer, vi havde? Hvad er vigtigt i livet?

I kunsten beskæftiger vi os med det, der er vigtigt i livet. Og kunsten giver os en chance for at opleve ensomheden. Det øjeblik i livet, hvor jeg var allermest ensom og ked af det, stod jeg og kiggede ud ad et vindue på et hospital en onsdag morgen. Havde jeg vist et billede af det, havde man bare set en mand, der kiggede ud ad et vindue. Det sagde ingenting om, at inde i mig, der var havet i oprør, og himlen eksploderede, det stod op i flammer, og intet ville nogensinde være det samme.

Når vi sidder i teatret, eller når vi ser en film, når vi lytter til musik og bliver bevæget, så får vi en chance for pludselig et kort øjeblik at ophæve ensomhed, og ikke bare tænke, men også føle, hvordan andre mennesker har det indeni. Hvordan det er at være forelsket, hvordan det er at være ensom, hvordan det er at miste. Kunst er, at vi træner os selv i empati, hvad enten det er, at vi hører Lydmor på Roskilde og bliver bevæget af hende, eller vi sidder i en teatersal og oplever, at nogle andre mennesker for 200 år siden havde det ligesom os. Den oplevelse af fællesskab, den oplevelse af forbundethed, det er dét, kunsten giver os.

Derfor vil mit tip være, hvis I ikke bruger kunsten aktivt, så går i glip af noget, for er der noget, vi skal kæmpe for i vores tid, så er det nysgerrighed; at opsøge det, vi ikke vidste, vi godt kunne lide i forvejen.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Agitationstale, Folkemødetale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kasper-holtens-tale-ved-ungdommens-folkemoede-2021>